

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת קרח
(שלה חו"ל) תשפ"ו
גיליון: 315

א לעבטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא

פוח הבחירה

פניני פרשה

"ויקח קורח בן יצהר... ואון בן פלת בני ראובן"

ואפ"ל, דדיקא 'בני ראובן' זכו לכך, מידה כנגד מידה, שבזכות ראובן שהביא דודאים לאמו בשדה נולד לאחמ"כ יששכר שממנו תצא תורה (עיין רש"י בראשית ל ט"ז). ומכיוון שזיכה את העולם בחכמה - חכמת התורה, זכה שאון בן פלת' שהוא מיוצאי חלציו, ניצל הרומז לשורש החכמה - חכמת התורה, שהשתמשה בה.

ואפשר להוסיף ולדייק על דרך זה ש'ראובן' הוא מלשון ראיה, ראו - בן, ו'ראיה' - ע"ש ה'חכמה' נאמר (רש"י עה"פ ותפקחנה עיני שניהם. ליק"מ ב"ט) וזהו: 'בני ראובן' - ע"ש החכמה, שניצל בזכות חכמת אשתו.

ולמעשה; נוכל ללמוד מכאן, שבמעט חכמה ודעת אפשר להינצל מכל המחלוקות והמריבות כנראה בחוש, וכמובא בליקוטי מוהר"ן (נ"ז ר'): "לפי גודל הדעת כן נתרבה השלום, כי מחלוקת וכעס ואכזריות הוא מחסרון הדעת, וכל מה שמתרבה הדעת מתרבה הרחמנות והחסד והשלום..."

"קרואי מועד אנשי שם" (ט"ז ב)
ע"פ המובא בליקוטי הלכות (שבועות ב ד'): שהפסוק דייק "אנשי שם" שרצה הבעל דבר להגדיל שםם ברבים - בכדי להסתיר ולהעלים שם משה רבינו ע"ה. ואפשר להוסיף בדרך זה, בראשיתו של הפסוק: "קרואי מועד" שעיקר נבואתו של משה רבינו היה 'מאהל מועד' שמשם דיבר הש"ת עמו, וכמובא בריש פרשת 'ויקרא', והרי בזה קורח רצה לפגום במחלוקתו, להסתיר שמו של משה.

"וישמע משה ויפל על פניו" (ט"ז ד)
בדברי רש"י: על דרך משל; לבן מלך שסרח כמה פעמים, ונתרשלו ידי האוהב לבקש רחמים מהמלך על בנו, כן משה רבינו לאחר שכשלו בחטא העגל, חטא המתאוונים, חטא המרגלים וכעת חטא קורח - נפלו פניו, באמר: עד מתי אטריח על המלך שמה לא יקבל ממני, ולכן; 'ויפל פניו'.
אפשר לדייק בלשון: 'ויפל על פניו' היפך הארת פנים, שאין לך קשה כאותה שעה שנאמר בהם ואסתיר פני מהם" (ב"ר פמ"ב, ג). וכדברי המדרש (תהלים ד): "אמר רבי יוחנן, אמרו ישראל לפני הקב"ה, אנו אין לנו אלה הארת פניך".
וכן הוא בליקוטי מוהר"ן (תורה ב') שעיקר בקשתו על שיאיר פניו אלינו וזהו: ויפל על פניו - הסתר פנים, היפך הארת פנים.

יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד". ובישיחות הר"י (פי"ג): אם האדם יישב עצמו היטב היטב, בקל יוכל לסלק ממנו כל היראות והפחדים, וכן כל התאוות, מאחר שיודע שבאמת אינם כלום, רק שיש דבר אצלו שהוא מתיירא ומתאוה. על כן בקל יוכל לשבר ולסלק הכל. כי האדם הוא בעל בחירה, ובקל יוכל להרגיל דעתו, לסלק ממנו אותו הדבר, שממנו ובקל כל הפחדים שלו וכל התאוות.
וראה עוד מדבריו, בגודל מהות הבחירה, בהתבטאו בלשון דבריו לתלמידו מוהר"ן: פעם אחת אמר לי: כל מה שאתה רואה בעולם, הוא רק בשביל הבחירה, כי כל העולם ומלאו לא נברא רק בשביל הבחירה...

משלי מוהר"ת על הבחירה

וכשמדברים מכוח הבחירה, יש לנו לדעת יסוד איתן זה, המובא בליקוטי הלכות (שבועות ב ד'): שעיקר הבחירה הוא, מחמת ההסתרה. כי בראשית הדבר, אי אפשר לגלות האמת בשום אופן, וזהו עיקר הבחירה מה שאין ה' יתברך מגלה לאדם האמת מיד.
כמו למשל; התינוק, אם היה יודע עוצם המעלה שרוצים אביו ורבו לזכותו במה שלומדים עמו, בוודאי היה רץ לחידוד על ידיו ועל רגליו, אך מחמת שלפי דעתו אינו רואה אמיתית המעלה, שזיכה על-ידי הלימוד, על-כן הוא בורח מבית הספר...
וכן למשל; אם היה רואה שיוכל להרוויח אלף אדומים, מכ"ש יותר, בוודאי אפילו אם היה אווז באיזה תאוה, היה משליכה והיה רץ בכל כוחו לחטוף הון רב כזה, מכ"ש אם היה רואה הון עתק, מכל שכן וכל שכן, אם היה זוכה לשמע חלק אחד מאלף ורובה מקול הניגון שיתער לעתיד וכי' וכי'. אך עיקר הבחירה הוא, מחמת שאין רואים האמת בתחילתו, אדרבה, כפי פשיטות קטנות דעת האדם, נדמה לו באמת שזהו תענוג לאכול ולשתות וכי', ועבודת ה' הוא יגיעה. וזהו עיקר הניסיון שצריכים יגיעות בשביל עבודת ה', מחמת שאין רואה האמת. ועי"ז דייקא יזכה לבסוק שיתגלה לו האמת - שאדרבה, זהו עיקר התענוג והתכלית לעבוד את ה'. אבל בתחילתו בהכרח שיהיה נעלם ממנו קצת האמת, כדי שיסבול צער ויגיעה ויהיה לו "בחירה" ועי"ז יקבל השכר טוב, שהוא התגלות האמת, שהוא עיקר קבול השכר, כי לפום צערא אגרא.
כוח הבחירה, בידינו כעת ועכשיו, ננצל זאת לטובה!

השבוע אנו קוראים בפרשה; שלאחר מחלוקת קורח נצטוו י"ב הנשיאים להביא את "מטותם", ולכתוב שמם עליהם. ושם אהרן על מטה שבט לוי. ובהמשך קרה הנס: "ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויוצא פרח ויצץ ויגמול שקדים" בליקוטי הלכות' (שילוח הקן ד טו) כותב על כך: "מטה" רומז על ה"בחירה" של האדם, שיכול להטות את עצמו מצד לצד. וזהו הכתוב על 'מטה משה', שנתהפך ממטה-לנחש, ומנחש-למטה, (כמובא בתיקוני זוהר). ולכן כתוב אצל משה "ומטה האלוקים בידי" - "בידי" דייקא, כי למשה היה לו הבחירה בידו-לבחור בטוב, וכמובא: שהצדיקים ליבם ברשותם.

וכן אהרן זכה לזה, כי משה ואהרן שניהם שקולים, כמו שאמרנו ברבותינו. ולכן ציווה השי"ת להראות אות ומופת נורא על-ידי המטות דייקא, והורות מעלת אהרן שכבר זכה שהמטה הוא שלו, דהיינו הבחירה הוא בידו, שגם אצלו היה לבו ברשותו, וכמו שכתוב: "לא יאונה לצדיק כל און", ואינו מתיירא עוד מהיצר הרע הגשמי של תאוות עולם הזה כלל.

אך הצדיקים אינם מסתפקים בזה, רק עובדים את השי"ת במסירות נפש ונפלא, וזוכים בכל פעם לשבור היצר הרע שלהם, שהוא בדרגה גבוהה, שבא ממלאך קדוש שהוא בחינת דינים. כי גם הצדיקים שברו היצר הרע הגשמי, גם הם עדין יש להם יצר הרע של מדינה גבוהה מאוד וצריכים לשברו. ובכוח בחירה דקה ועדינה זו, שמטים לצד הטוב, הם עולים מדרגה לדרגה, וגדלים וצומחים בכל פעם, ככתוב "צדיק כתמר יפרח". וזהו הכתוב: "כי פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ", שגם אחר ששבר הבחירה ומטה האלוקים בידו, אף-על-פי-כן הוא פורח וצומח, כי אינו עץ יבש, ואינו עומד על מדרגה אחת, רק הוא צץ ופורח בעבודתו יתברך מדרגה לדרגה.

רק את המטה אשר בידנו

בספר 'אוסף אמרים' - מידות (מהגר"מ שטרס), מביא על הכוח שהעניק הבורא לעם ישראל - כוח הבחירה ודבר רמיותו ב"מטה": איתא מהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע (נועם אלימלך בשלח), על דברי הקב"ה שנאמרו - בעת שמינה את משה רבינו לשליח לאומות ישראל ממצרים, שאז אמר לו השי"ת: "ויאמר אליו ה' מה-זֶה בְיָדְךָ וְיֹאמֶר מִטָּה", שהשי"ת שאל את משה רבינו 'מה זה בידך' כלומר מה קנית ומה יש לך משלך... כי הרי חז"ל גילו לנו; שמשנה היה גדול על למאוד בחכמתו, בגבורתו ובעשירותו. וכאשר אמר לו הקב"ה שאין לו משלו כלום, הסכים עמו מיד; וכי יש לי משהו משלי... אך משה רבינו אמר לפני ה', אמנם אין לי בידי מאומה, כי אם אותך והכל משלך. ומה בכל זאת יש לי משלך, שגם אותו אתה נתת לי - ה"מטה". 'מטה' מלשון 'הטיה', כלומר: כוח הבחירה וההטיה לנטות לטוב או לרע, רק דבר זה נתן לנו הבורא, ומבלעדי זאת אין לנו מאומה, כי רק הבחירה נתן לנו השי"ת בחכמתו.

וכך הם דבריו בליקוטי מוהר"ן (ק"י) על כוח הבחירה: "שמעתי" - כותב מוהר"ן: "שאיש אחד שאל אותו: כיצד היה הבחירה, השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה. ורשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מורגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם

שירת הפרשה

השבוע מהפרשה נלמד על פוח הבחירה ונהנה פרח מטה אהרן" מטוה - מלשון הטוה.
דְּהַבְחִירָה וְהַטָּהּ הִיא בְּיַד כָּל אָדָם
בְּיַד מַעֲשֵׂי הָאָדָם עוֹלָה הוּא אֶל הַסֵּלֶם.
גְּדוֹל הוּא פוֹחַ הַבְחִירָה לְטוֹב אוֹ לְרַע הַלְיָלָה
מְסוּרָה זֹאת לְאָדָם כָּל לְמִו שְׁחִי בְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָה.
עֲבוֹר הַבְחִירָה - הַלֵּל נִבְרָא מֶה שֶׁבְּעוֹלָם
בְּזֹאת הַמִּידָה מַעֲלֵת הָאָדָם הוּא עַל פְּנֵי כָּלֵם.

הַמְשִׁיךְ פְּנִינֵי פְּרִשָּׁה

"המעט מכם כי הבדיל ה' אלוקי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו... ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי". (ט"ז ט)

דברי ה"אור החיים" הקדוש, שב' פסוקים אלו היו להם ב' טענות, הא' הוא הבדלת שבט לוי מעדת בני ישראל. והב' בפסוק השני; בטענתם על הקרבת בני קהת שהקריבם יותר משאר הלויים לשאת הקדשים.

ואפשר לדייק זאת בפסוקים: שבפסוק הא' על טענת הבדלת שבט לוי מעדת בני ישראל מרומז בפסוק: **'להקריב אתכם אליו'**

- **"אלי" אותיות "לוי" וא' נגד - אלופו של עולם בטענתם, שהם כביכול קרובים יותר לאלוקותו ית' - משאר השבטים בעבודתם בקודש. ובפסוק הבא לאחריו: 'ויקרב אותך ואת כל אחיך' מרומז שבט קהת - ואת כל אחיך' (עם האותיות) בגמטריא: "קהת".**

"והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" (ט"ז ט)

לכאורה יש לדייק בלשון **"הוא הקדוש"**, הוא הראוי לעבודה - הו' ליה למכתב, או בדומה לכך, כמו שכתוב בהמשך: **וישרתוך?** וכן קשה קושיא זו על הפסוקים לפני כן: **"ואת הקדוש יקריב אליו"?**

אולם יש לומר ע"פ הא דאיתא (ע"ז כ): **"מאן אמר רבי פנחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות וכו', עד המעלה של קדושה"**. אף שלאחר מכן מובא גם דרגת "רוח הקודש", ו"תחיית המתים" אך דרגות אלו נשפעים מלמעלה, לאחר עבודת האדם. וכפי המובא בכל אורך ספר **"מסילת ישרים"** השתלשלות עבודת כל המעלות, והדרך להגיע אליהם ומסיים בקדושה. כי היא שלימות המעלות. וכמובא בדברי ה"זוהר": **"עיקרא דיצרא בישא על עריין"**. וכן הוא באריכות ב'ליקוטי מוהר"ן': **שעיקר נסיון האדם הוא בקדושה, לכך נקט הלשון "אשר יבחר ה' הוא הקדוש" - שבכ בחר ה'.**

ובני קורח טענו בטענותיהם שטענו: **"כולם קדושים"** ובפרוש רש"י, **"כולם שמעו תורה מפי הגבורה"**. וזהו דיוק **"מפי הגבורה"** שהוא בעת קבלת התורה - פסקה זוהמתן והם התקדשו והכינו עצמם לכך, והיה להם מידת הקדושה - לכן הם טענו טענה זו. ברם משה רבינו היה שלימות מעלת הקדושה, שבו בחר ה' כמובא ב"רמב"ם" על מעלת משה רבינו. וב'ליקוטי הלכות' (ערב ג): **"שמשה רבינו ע"ה שהוא מבחר מין האנושי ומי לנו גדול ממה רבן של כל הנביאים והצדיקים האמתיים של כל הדורות"**.

"המעט מכם... להקריב אתכם אליו" (ט"ז ט)

בזכות **"המעט"** מידת ה"ענווה", זוכים להתקרבות לה'. וזהו: **להקריב אתכם אליו**. וכך הוא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה ד) על ענוותנותו של משה: **"על ידי ענוה זוכין להתפשטות הגשמיות ונכללין באין סוף"** (והרי פסוק זה משה אמרו).

ואפשר לדייק בתיבת **'מכם'** שבמדרגת הענווה - צריכים להחזיק את עצמו יותר קטן ממדרגת עצמו, כמובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה ז"ד). וזהו: **'מכם'**.

"וכל ישראל אשר טביבותיהם נטו לקולם" (ט"ז ל"ד)

יש לדייק בתיבת: **'טביבותיהם'**. ע"פ המובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה כ"ב) על הפסוק: **"לעשות את כל דברי התורה"**. שיש דיבורי תורה שהם טביבות התורה כגון **"ויזכר ה' אל משה"**, ושאר דיבורי התורה שסובבים את המצוה. וזאת היה רק למשה רבינו שקיבל את התורה מפי הגבורה, ולאחר מכן מסרה למעבירי שושלת התורה - כי דברים אלו לא כתובים בפירוש (עיו"ש). וזהו דיוק של קרא: **"וכל ישראל אשר טביבותיהם - טביב התורה, דברים אשר נמסרו למשה רבינו - נטו לקולם"** - שחזרו למוטב להאמין במשה מכוח **'טביבותיהם'**. וזהו יש רק למשה רבינו. ואפשר להוסיף: **'נטו לקולם'** - דקאי על "קולות" של זמן קבלת התורה. שאז כולם האמינו במשה.

גם כשהפתח הינו קטן ויצר כפתחו של מחט. נאמין בכוחה של כל כניסה והתחלה בעבודת השם...

זוית ראפה <<

סופורים מאירים

סופורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"צ

"ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל" (במדבר י"ח ג)

שמש הקלוזי רבי נחמן מטולשין

רבי נחמן מטולשין תלמידו של מוהר"ן אף שהיה גדול בתורה ובמעשים טובים, למד כל היום ועסק בעבודת השם, עם כל זה לא החזיק גדולה לעצמו והתנהג בעניויות גדולה, עד שהכל קראו אותו בשם **"רבי נחמן שמש הקלוזי"** ולא יותר, וכן חתם את עצמו במכתביו **"נחמן שמש הקלוזי"**.

סיבת הדבר; שקראו אותו **"רבי נחמן שמש"**, כי בסוף ימיו דחינו בשמונה עשרה שנים האחרונים של ימי חייו, משנת תרכ"ו עד שנת תרמ"ד השנה שנתסלק בה, עבר לדור באומן והיה שם גבאי הקלוזי בהבית המדרש שהיה שייך לתלמידי וחסידיו ברסלב, ושימש את כל החסידים ובאי בית הכנסת.

נוהג רבי נחמן לבוא מוקדם מכל המתפללים בערב שבת בבית המדרש של הקלוזי, ומרוב החיות שהיה לו בביהמ"ד הנקרא על שמו של רבינו, היה מנקה בעצמו את הבית המדרש משך שנים רבות, ולא הביט על כבודו כלל, ולאחר שניקה את הבית המדרש היה מתיישב במקומו לומר **"שיר השירים"** ואמר זאת בדביקות ובעניוה נפלאה.

בתמימות דקדושה ובחן נפלא

סיפר רבי אייזיק אייזנשטיין מאומאן: פעם בליל יום כפור אחר מעריב, פנה אל רבי נחמן טולשינער, שמש הקלוזי ואמר לו: **"אייזיק בא נא בבקשה וסייע לי להוציא ולשפוך החוצה את המים שבחבית הקבועה בפתח בית הכנסת"**, שהתמלאה ממי נטילת ידיים של המתפללים שרחצו ידיהם לפני התפילה. בלשונם, נקראת חבית זו בשם **"ציבר"**, ואמר לו רבי נחמן טולשינער בלשון צחות **"בא נא ותהיה שליח ציבר"**. תיכף הפשיט רבי נחמן את הקיטל הלבן, לקח מקל ארוך ותחבו בידיה החבית והוציאו בידיה שמצד השני, הניח צד אחד של המקל על כתפו ואת צד השני שם רבי אייזיק על כתפו, וכך יחדו הוציאו את המים לחוץ ושפכוהו,

לאחר שגמר רבי נחמן את מלאכתו זו, חזר ולבש את הקיטל והתחיל לומר את כל התהלים כנהוג בליל יום כפור, ואמרה בהתלהבות כדרכו. והפטיר רבי אייזיק כשסיפר מעשה זה: רבי נחמן טולשינער נהג בכל זה בפשיטות ותמימות כל כך - עד שלא נתן להבחין שום חילוק בין סחיבת הדוד ושפיכת המים, לאמירתו את התהלים, שאת שניהם עשה בתמימות ופשיטות ובחן וקדושה נפלא ללא שום הבדל.

הגבאי של השול בירושלים

זוכים הם חסידי ברסלב כהיום בבית כנסת גדול ומפואר בירכתי רחוב מאה שערים ירושלים. הנקרא **בפי כל: השול של חסידי ברסלב**.

שטח זה שעליו עומד בית המדרש הגדול נרכש על ידי הרב החסיד רבי אליהו חיים רוזין, יחד עם ידידו מנוער הרב החסיד רבי לוי יצחק בנדר, ששמו לילות כימים להשלמת הבניין לשם ולתהילה.

והיה זה רבי לוי יצחק בנדר שסלד ממניני תוארים של כבוד שהחלו להתקרות בהם, אך **"תואר"** אחד נדבק לו בימי חייו: **"הגבאי"**... הוא החשיב עצמו גבאי של בית הכנסת ותו לא...

"גבאי" זה יצק תוכן רב לתוארו... **"ביגאותו"** שימר את כל מנהגי החסידים, תיקן תקנות, ניהל והדריך את כל עדת חסידי ברסלב העולמית בתוקף סמכותו כגבאי של בית הכנסת המרכזי לחסידי ברסלב, אותו בית הכנסת אשר עיני כל חסידי ברסלב בכל מקום שהם נושאים אליו עיניהם...

המנהגים הרווחים בבתי הכנסות של חסידי ברסלב ברחבי תבל - הושתתו על פי הוראותיו של אותו **"גבאי"**. ההקפדה על זמני התפילה וקריאת שמע, קבלו על ידו תוקף רב, על פי הזמנים ההלכתיים המהודרים ביותר. כן קבע מסמרות ברזל בכל עיני ההלכה הצרופה והמנהגים שנקבעו בבית הכנסת שנהוגים עד היום בכל בתי הכנסות של החסידים - כאשר בכל מקום ניכר שידו של רבי לוי יצחק **"הגבאי"** באלו.

רבי לוי יצחק עמד על המשמרת ופיקח אישית על עריכת מניני התפילה. הוא לא איפשר לשום סטייה מהנוהג המקובל, פעם אחת ביקש אברכים לארגן מנין שרבי לוי יצחק התנגד לו - וקבעו להתפלל בבית כנסת סמוך, לתמיחתו של גבאי בית הכנסת בו אמורים היו להתפלל - השיבוהו, כי רבי לוי יצחק אינו מאפשר להם לקום את מנינים בבית כנסת ברסלב, משום סיבה כלשהי. **"אם יש לכם גבאי כזה - ראוי הוא שיאריך ימים"** - הגיב הלה...

אך לא רק בבית הכנסת הגדול - אלא גם קודם לכן. וכך מספר הרב החסיד רבי יעקב מאיר שכטער: **"זכרנו בימים הראשונים בארץ, כשחסידות ברסלב הייתה עדיין בראשית דרכה, ועליה נמנו רק מעט בודדים, זעיר פה וזעיר שם, קרה לא אחת שחסרים היו אנשים להשלמת מנין אחד לתפילה"**.

"אזי התעורר רבי לוי יצחק כארי, והחל לארגן מנינים. לא יום אחד ולא יומיים ניצב היה על עמדו בקור מקפאי כבימי חום קשים, בפתח ה"שטיבל" הברסלבאי, שהתמקם בדירה קטנה בשכונת מאה שערים, מכריז היה וקורא בקול רם לאנשים לבוא לתפילה. הוא לא שם לזכותו, ועל אחת כמה וכמה לכבודו. במיוחד שמר מכל משמר על מנין "ותיקין" בבית הכנסת, הוא ראה בכך את ציפור נפשו, כי מימי נעוריו לא החסיר תפילה כותיקין, ובמסירות נאמנה שמר על המנין ותיקין שלו... מקורביו סיפרו שרבי לוי יצחק מימן מכספו משכורת קבועה לכמה אנשים שיבואו להשלים את מנין הותיקין שבבית הכנסת. וחפץ היה בידו הצליח, אנשים נענו לקריאתו, וקבעו תפילתם בבית הכנסת". (על פי איש חסיד)

מן הבאר שהיא יצקו העזרים | מוהר"ם !

ילדים יקרים! השבוע בפרשת קרח, אנו לומדים כמה המורה היא המחלקת, ומה תוצאותיה, שקרח וכל עדתו נבלעו באדמה. וכדברי רש"י על הפסוק: **"ובנייהם וטפם"**: בא וראה כמה קשה המחלקת, שביט דין של מטה אין מענישים עד שיהיו גדולים, ובית דין של מעלה אין מענישים עד שיהיו בני עשרים שנה, וכאן נאבדו אף תינוקות קטנים.

הכמינו במסקנת סנהדרין (דף ק"י): **אומרים על הפסוק: ויקם משה וילך אל דתן ואבירם, אמר יוש לקיש, מכאן שאין מחזיקים במחלקת, שמשה רבינו מחל על כבודו, והוא בעצמו הלך לבטל את המחלקת. כי קשיש מחלקת, אנו צריכים לעשות הכל, בקדי להשלים ולתור, לא להביט על הכבוד שלנו, ועל חשבונות קטנים.**

וכך ממשיל זאת רבנו (לקוטי מוהר"ן רע"ז): **כשאדם חותר וחופר חפירה מתחת בית חברו לגנב ממנו, אם הבעל הבית גם יחפר כנגדו, בקלות יוכל אותו גנב לבוא לביתו. אך אם הוא שופך וממלא עפר כנגדו, הוא עושה תל של עפר, הוא מפיר את מחשבתו.**

ועל כך - אומר רבנו, אנו מתפללים: **"ונפשי כעפר לכל תהיה"**, שנהיה כמו עפר, שאף שהיא נותנת כל כך הרבה טובות לאדם: אכילה, שתיה, זהב וכסף, הכל דשין עליה. כך אנו צריכים לתור ולא לומר, קשם שהוא עושה לי אעשה לו כנגדו, כי כך הוא מגיע יותר בקלות למבקשו.

אם נהיה כעפר, נותר ונדע להבליג, לאט לאט יקט המחלקת, כי קשאנו שותקים, אנו כמו עפר, מכבים אנו את אש המחלקת. זה נשפך ונתמעט יתר ויתר עד שנעלמת.

נזכר! בשתיקתנו, ובתורינו - נמעיט את המחלקת, ונרבה את השלום.

